

ŚWIAT ISLAMU
A EUROPA –
DAWNIEJ I DZIŚ

MAŁGORZATA
WOJNAROWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program historii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Świat islamu a Europa – dawniej i dziś

Cel ogólny

- poznanie okoliczności powstania religii muzułmańskiej i jej zasad oraz wpływu Arabów na Europę.

Cele operacyjne (szczegółowe)

Uczeń:

- opowiada o działalności Mahometa,
- wymienia pięć filarów islamu,
- umiejscawia w czasie i przestrzeni zasięg ekspansji arabskiej,
- wyjaśnia wpływ cywilizacji muzułmańskiej na Europę.

Metody/techniki/formy pracy

- pogadanka,
- pokaz (film),
- „burza mózgów”,
- asocjogram,
- praca pod kierunkiem z wykorzystaniem mapy i ćwiczeń interaktywnych,
- praca indywidualna,
- praca w parach.

Środki dydaktyczne

- mapa *Ekspansja islamu*,
- film *Islam. Mahomet* <https://www.youtube.com/watch?v=HTEKCav6xll> [dostęp: 5.12.2018],
- e-podręcznik, *Arabowie i świat islamu* <http://www.epodreczniki.pl/reader/c/166246/v/latest/t/student-canon/m/ttSVZXOk57> [dostęp 5.12.2018],
- infografiki – meczet, Mekka, Koran,
- instrukcja dla uczniów (dla uczniów ze SPE – dostosowana),
- ćwiczenia interaktywne,
- tablica multimedialna lub laptop i projektor, urządzenia mobilne.

Opis przebiegu lekcji

Samodzielna praca w domu:

- Uczniowie oglądają film wskazany przez nauczyciela *Islam. Mahomet*.
- Przygotowują krótką notatkę – wypisują pojęcia i nazwy własne związane z islamem i ich krótkie wyjaśnienia (Mahomet, Allah, Mekka, Koran, meczet, ramadan itp.).

Praca na lekcji:

- Wprowadzenie – nawiązanie do wcześniej poznanych religii monoteistycznych – judaizmu i chrześcijaństwa oraz do obecności Arabów we współczesnej Europie.
- Skojarzenia z Arabami, ich zapis w postaci asocjogramu, nauczyciel komentuje ich pozytywną i negatywną wymowę i pyta, czy któryś z uczniów zna jakiegoś Araba.
- Pytanie kluczowe: Skąd i kiedy Arabowie przywędrowali do Europy i jakie ślady po sobie zostawili?
- Uczniowie w parach wymieniają się informacjami o Mahomecie, uzupełniają notatki, po czym na forum klasy jeden z nich opowiada o życiu Mahometa, a inny wskazuje na mapie półwysep Arabski, Mekkę i Medynę.
- Uczniowie w parach układają krzyżówkę z hasłem „islam”, potem wymieniają się z innymi parami i rozwiązują nawzajem swoje krzyżówki (uczniowie ze SPE mający trudności – tylko rozwiązują, zdolni – mają dłuższe hasło).
- Uczniowie oglądają wyświetlone na ekranie przykłady meczetów i wskazują na ich charakterystyczne elementy. Oglądają też infografiki (Koran, pismo, symbole islamu).
- Następnie oglądają mapę podbojów arabskich i wyciągają wnioski na temat ich tempa i zasięgu. Sprawdzają na urządzeniach mobilnych, jakie państwa są dziś na terytoriach podbitych przez Arabów w Europie, Azji i Afryce.
- Krótka pogadanka o osiągnięciach Arabów i ich wpływie na kulturę Europy.
- Podsumowanie – wspólne sformułowanie odpowiedzi na pytanie kluczowe, nawiązanie do powiększającego się odsetka ludności muzułmańskiej w Europie.

Komentarz metodyczny

Praca w trybie odwróconej lekcji. Jest silnie powiązana z bieżącymi wydarzeniami – potrzebą rzetelnej wiedzy o Arabach i ich religii w związku z falą uchodźców z krajów muzułmańskich w Europie. Uczniowie znają już początki powstania dwóch wielkich religii i dowiadują się o trzeciej. W domu oglądają krótki film o islamie i Mahomecie, poznają wiele nowych pojęć. Na bazie tej lekcji w klasie wykonują szereg ćwiczeń w parach – układają i rozwiązują krzyżówkę, robią ćwiczenia z mapą i infografiką (korelacja z geografią i plastyką), wyciągają wnioski. Podczas lekcji szukają odpowiedzi na pytanie kluczowe. Ćwiczą umiejętności przedmiotowe: pracę z materiałem ikonograficznym, filmem, mapą, szukają informacji w Internecie na urządzeniach mobilnych. Nauczyciel stosuje ocenianie kształtujące – udziela informacji zwrotnej na temat wykonywanych ćwiczeń, pomagając w uczeniu się. Uczniowie rozwijają kompetencje cyfrowe, komunikacyjne, uczą się wzajemnie i wspierają, wykonując ćwiczenia w parach.